

Uitspraaknr. 07.065

Datum:

17 oktober 2007

Begeleiding, school verwijst pas laat door naar andere school, verwijzing naar zmok-school in plaats van speciaal onderwijs, communicatie, de facto schorsingen; klacht gedeeltelijk gegrond; primair onderwijs.

De klacht

Een moeder klaagt erover dat haar zoon op de school onjuist is begeleid. Uit een Riagg-test, eind 2004 afgenomen, bleek haar zoon eigenlijk een leerling te zijn voor het speciaal onderwijs. De school heeft die Riagg-test niet serieus genomen en hem op de eigen school gehouden. In 2007 gaven nieuwe tests aan dat haar zoon een leerling is voor het speciaal onderwijs (REC4). Opnieuw wilde de school dit advies niet volgen en achtte een verwijzing van haar zoon naar een zmok-school geschikter.

De moeder klaagt er voorts over dat de school haar zoon ongegrond meerdere malen niet aanwezig wenste. De redenen dat de moeder haar zoon thuis moest houden werden haar niet altijd meegedeeld. Soms beriep de school zich op de agressieve houding van haar zoon. De moeder zag zich dan genoodzaakt haar zoon mee te nemen naar haar werk bij de peuterspeelzaal. Daar was van een agressieve houding van haar zoon niets te merken. Ook de GGD-arts deelde de opvatting van school niet als zou hij agressief zijn.

De feiten

De leerling is met ingang van het schooljaar 2003-2004 op de school in groep 3 begonnen. Na groep 5 heeft hij de school verlaten en ontvangt thans GGZ-begeleiding. Hij staat ingeschreven bij een so/vso-school (Rec 4) die zich op hetzelfde terrein bevindt als de instelling die de GGZ-begeleiding verzorgt.

De visie van partijen

Partijen hebben hun respectievelijke standpunten geïllustreerd en nader toegelicht.

Overwegingen van de Commissie

(...) De situatie in 2004 blijft voor de Commissie buiten beoordeling. Zij hanteert immers een verjaringstermijn van één jaar te rekenen vanaf het moment dat de gebeurtenis waarover wordt geklaagd zich heeft voorgedaan. Verder is in het klaagschrift niet aangevoerd dat het gedrag van de leerling in de jaren 2005 en 2006 problematisch is geweest of dat de school die jaren de zoon onjuist zou hebben begeleid. Er is met andere woorden door de moeder niet aangegeven dat er vanaf 2004 sprake zou zijn geweest van een doorlopend proces. De Commissie is niet gebleken dat de overschrijding van de jaartermijn verschoonbaar is. Zij kan

de begeleiding van de zoon, gezien in het licht van de rapportage uit 2004, daarom niet in haar oordeel betrekken.

Dat de school in 2004 de zoon niet heeft willen verwijzen naar het speciaal basisonderwijs blijft om dezelfde verjaringsredenen voor de Commissie buiten beoordeling.

Waar het klachtrecht echter bedoeld is om adviezen te geven over de verbetering van de kwaliteit van het onderwijs wil de Commissie toch een overweging aan de rapportage uit 2004 wijden.

De Commissie meent dat de school op basis van de intakegegevens, het onderwijskundig rapport en de analyses van de eigen groepsleerkracht al in een vroeg stadium, binnen drie maanden nadat de leerling op school was, heeft onderkend dat de leerling problemen had in de omgang met zijn medeleerlingen en met zijn leerkracht. Volgens het verweerschrift is de leerling vanaf december 2003 in beeld bij het zorgteam van de school. Eind 2004 is hij getest door het Riagg. De conclusie van school, dat dit testrapport over de leerling geen duidelijk beeld gaf van de aard van de psychosomatische problemen van de leerling deelt de Commissie. De vraagstelling van het Riagg-onderzoek was immers gericht op het niveau van het intellectueel functioneren van de leerling.

Bij de conclusie van school, dat het rapport geen beeld gaf van de problemen van de leerling, had het niet moeten blijven. Het was immers de school die met de leerling verder moest, maar uit het Riagg-rapport had de school geen analyse gekregen om de problemen, waar zij bij deze leerling mee werd geconfronteerd, aan te pakken. Van school had daarom verwacht mogen worden dat zij had ingezet op een nader onderzoek naar het gedrag van de leerling. Voor zover dit een Riagg-onderzoek had moeten zijn, had dit bij de moeder aangekaart kunnen worden. Een andere mogelijkheid tot het organiseren van nader onderzoek had bewerkstelligd kunnen worden via de GGD-arts uit het zorgteam, die, zo blijkt uit het verweerschrift, sinds begin 2004 bij het dossier van de leerling betrokken was. Ook had school de keuze om haar eigen begeleidingsdienst in te schakelen.

Waar de school zich in de periode 2003/2004 nog intensief heeft bemoeid met de leerling wordt daar in de jaren 2005 en 2006 in het verweerschrift verder geen nadere blijk van gegeven. Ook de moeder betreft deze jaren niet in haar klaagschrift. Voor de Commissie zijn de problemen met de leerling van begin 2007 daarom tamelijk uit het niets verschenen.

Waar het de begeleiding van de leerling betreft, die met het oog op de verjaringstermijn wel ter beoordeling van de Commissie is, merkt zij op dat pas in 2007 door de school aangedrongen is op een nieuw, en dan compleet, Riagg-onderzoek ter ondersteuning van een indicatieaanvraag voor speciaal basisonderwijs. Dit gebeurde in een fase waarbij de school, volgens de directeur, een groeiende onmacht voelde in het beheersbaar houden van het gedrag van de leerling. Diens didactische achterstand was begin 2007 echter nog steeds niet bijzonder groot, zo vond de directeur. De directeur heeft de moeder, volgens zijn zeggen dan ook voorgehouden dat de verwijzingscommissie voor het speciaal basisonderwijs tot de conclusie zou kunnen komen dat niet het leerprobleem, maar het gedragsprobleem bij de leerling domineerde. Dan zou de leerling niet tot het SBO worden toegelaten maar zou een REC4 advies volgen.

Uit het Riagg-rapport van het voorjaar van 2007 maakt de Commissie op dat de leerling snel kwaad wordt en gaat slaan als hij wordt uitgedaagd. Blijkens het verweerschrift schrijft de

school aan de indicatiecommissie dat de leerling grote gedragsproblemen laat zien die niet zijn op te lossen met een aparte leerlijn en schetst de situatie als urgent. De lijdensdruk beoordeelt de school dan, begin 2007, als groot. Er zou sprake zijn geweest van faalangst en een negatief zelfbeeld bij de leerling. De school schrijft aan de indicatiecommissie dat de didactische prestaties op dat moment echter nog redelijk zijn.

Waar er voor de school begin 2007 zo duidelijk sprake is geweest van urgente gedragsproblemen acht de Commissie de keuze voor verwijzing naar het speciaal basisonderwijs, dat toch met name bedoeld is voor didactische achterstand, welbeschouwd zonder reële kans. Waar ook de schooldirecteur al nadrukkelijk rekening hield met een REC4-verwijzing, is naar het oordeel van de Commissie, het aansturen op een onderzoek naar speciaal basisonderwijs voor de leerling niet adequaat te noemen.

De Commissie is niet gebleken dat de school in reactie op de incidenten begin 2007 een schoolbegeleidingsdienst heeft ingeschakeld. Evenmin is de Commissie gebleken dat de school met de moeder een behandel- en onderzoeksstrategie heeft afgestemd en uitgevoerd ten aanzien van de gedragsproblemen van de leerling.

Daaruit volgt niet dat school heeft stilgezeten. De leerling was in beeld bij de intern begeleider en bij het zorgteam. Toen de gedragsproblemen voor school te groot werden is er voor gekozen om hem van groep te laten wisselen. Uit het verweerschrift heeft de Commissie kunnen afleiden dat de leerling een sociale vaardigheidstraining (Tom) is aangeboden. De directeur stelt dat school heeft getracht voor de leerling voorspelbare situaties te creëren. Maatregelen die werden getroffen, werkten slechts even, zo vermeldt de intern begeleider op het PCL-toestemmingsformulier.

De Commissie is daarom niet van oordeel dat, zoals de moeder stelt, de leerling onjuist zou zijn begeleid. De school heeft echter wel kansen laten liggen in de tijdige verwijzing naar het speciaal onderwijs (WEC-onderwijs), en de communicatie over een behandel- en onderzoeksstrategie. Dat afwegend is de Commissie van oordeel dat de school de leerling niet zozeer onjuist, maar wel onvoldoende heeft begeleid en acht zij de klacht wat dat betreft gegrond.

Een deel van de klacht richt zich er op dat de school in 2007 de zoon niet naar een GGZ-faciliteit in combinatie met een REC4-school wenste te verwijzen, maar naar een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen.

Dit is de Commissie niet gebleken. Zij is er ambtshalve mee bekend dat zowel de zmok-school als de school voor jeugdpsychiatrie so/vso waar de zoon nu is ingeschreven tot het onderwijsaanbod binnen REC4 behoren. Het verweer, dat de loketfunctie voor het REC4-onderwijs in de provincie is neergelegd bij de zmok-school acht zij niet onaannemelijk. Nu de moeder hierover haar klacht niet verder heeft onderbouwd, acht de Commissie de klacht op dit onderdeel ongegrond.

De moeder beklagt zich er voorts over dat de school de leerling ongegrond meerdere malen niet aanwezig wenste.

De Commissie stelt vast dat de moeder het gedrag van haar zoon herkent in de beschrijving van het tweede Riagg-rapport van het voorjaar van 2007, nu de moeder hiervan blijk heeft gegeven op het informatieformulier aan de PCL. Dit Riagg-rapport vermeldt dat de leerling de

indruk maakt een jongen te zijn die snel ontremt in wild en agressief gedrag. Verder heeft de moeder aangegeven van het bijtincident op de hoogte te zijn gesteld. Zij ontkent te hebben geweten van andere incidenten.

De directeur heeft van zijn kant tal van incidenten beschreven die op het door de moeder herkende gedrag van haar zoon aansluiten. Meerdere malen heeft de moeder haar zoon van school moeten halen. Partijen weerspreken elkaar daarom niet fundamenteel waar het de gedragsproblematiek van de leerling op school betreft.

De Commissie kan zich dan ook voorstellen dat de directeur zich genoodzaakt zag om naar oplossingen te zoeken om voor de leerling en voor zijn medeleerlingen risicovolle momenten te voorkomen. Daarbij heeft school er enige malen voor gekozen om de leerling niet toe te laten tot lessen of activiteiten. Dit betrof momenten dat de vaste leerkracht van de leerling wegens ADV afwezig was en twee bijzondere aangelegenheden, het bezoek aan een ROC en een sportdag op een terrein aan een gevaarlijke weg. De leerplichtambtenaar heeft blijkens een e-mail uit het verweerschrift over de afwezigheid van de leerling opgemerkt daar geen werk van te maken gelet op het tijdstip van het schooljaar en de contacten die zij daarover had met de GGZ.

Allereerst merkt de Commissie hierover op dat zij er niet van overtuigd is dat de school met de moeder over het beheersbaar houden van de problematiek rond de leerling, voldoende heeft gecommuniceerd. Illustratief daarvoor is het overleg tussen school en de ouders van een door de leerling gebeten leerling. De moeder werd voor dit gesprek niet uitgenodigd en er evenmin van op de hoogte gebracht. De directeur vond dat de moeder ten aanzien van die situatie geen rol toekwam.

Andere signalen over de gebrekkige communicatie vormen het gegeven dat de directeur niet heeft weersproken dat de moeder niet op de hoogte was gebracht van de problemen die de leerling tijdens de gym veroorzaakte of dat hij een meisje zou hebben gekrabbd.

De moeder heeft aangevoerd dat zij slechts van drie ADV-dagen op de hoogte was gesteld terwijl andere dagen niet of nauwelijks van tevoren waren aangekondigd, hetgeen de directeur niet heeft weersproken.

De verwijzing naar REC4, de gedragssignalen zoals door school aangegeven, de opstelling van de leerplichtambtenaar en de wens van de moeder om haar zoon te plaatsen op een faciliteit voor GGZ-begeleiding, bieden voldoende houvast voor de conclusie dat de leerling op de school niet op de goede plaats zat. De school zal, voordat zij (de facto) tot schorsing van een leerling overgaat moeten aangeven dat er voor haar geen enkel ander redelijke alternatief meer bestaat dan het advies aan moeder om haar zoon op bepaalde momenten maar thuis te houden.

De directeur heeft hiervan echter geen blijk gegeven. Waar er in de periode 2005 en 2006 blijkbaar sprake is van rust rond de zoon, partijen reppen tegenover de Commissie niet over die periode, ontstaan er begin 2007 tamelijk uit het niets acute problemen. Die leiden er toe dat school de zoon gefaseerd buiten de onderwijsomgeving houdt. Dat zou verdedigbaar kunnen zijn indien er blijk van wordt gegeven dat alternatieven, zoals de inzet op gedragsverandering bij de leerling en inzet door externe deskundigen geen oplossing bieden. De Commissie is niet gebleken dat andere alternatieven dan verwijdering voldoende zijn onderzocht en op die alternatieven is ingezet. Wel is haar gebleken dat over de door school

gekozen strategie onvoldoende met de moeder is gecommuniceerd zoals hiervoor al is toegelicht.

De klacht dat de school de zoon meerdere malen ongegrond niet aanwezig wenste is daarom naar het oordeel van de Commissie gegrond.

Het oordeel van de Commissie

De klacht is gedeeltelijk gegrond.

Aanbevelingen van de Commissie

De Commissie beveelt het schoolbestuur aan ervoor zorg te dragen dat de communicatie tussen school en ouders over zorgleerlingen zo zorgvuldig mogelijk verloopt en na indringende incidenten tussen leerlingen de ouders van die leerlingen bij de oplossing van de problemen te betrekken.